

Sandu Frunză: Iubirea, umbră în mintea celuiilalt

de Dumitru CERNA

Am parcurs cu oarecare emoție volumul cu poezii de Iubire, intitulat sugestiv și cam lung, „Iubirea ca un vis infinit dăruit unei clipe”, apărut la Editura EIKON, din București, spre sfârșitul lui 2023. Imediat după apariție, volumul circula pe internet, iar laudele celor ce-l citește sunt din abundență. Pe manșeta I, citim un creion de Aurel Codoban, prietenul nostru și cel ce adăpostește cel mai bine Iubirea, eu cunoscându-l pe Sandu Frunză încă din vremea studenției sale, atunci când admirația intelectuală a Profesorului pentru el era atât de pură, de adevărată, de entuziastă. Pe manșeta II-a, găsim un extras din prefața intitulată „Pasiunea secretă a lui Sandu Frunză”, sub semnătura lui Vianu Mureșan, poetul de mari disponibilități fecund-depressive, aflând abia acum că Sandu Frunză face parte și el din anturajul ușor ascetic al acestuia. Pe coperta IV, găsim un text, semnat de Oana Boc, poetă răsărită din mediul universitar al literelor, cu o poezie spectaculoasă, dar ușor bizară din zona eroticului. Cu oarecare emoție spuneam, de teamă să nu fiu dezamăgit, având experiențe multe și diferite, în acest sens, de filosofi-poet care voiau a excela în poezie folosindu-se tot de spectacolul zonei filosofice. Această aglomerare de personalități din mediul cultural și universitar clujean, care se înghesuie într-un spațiu atât de mic, aproape sufocant, spre a-l recomanda pe Sandu Frunză, mi-a amintit de poetul Adrian Suciu, cel care, pe coperta IV-a a volumului său de debut, „E toamnă printre femei și în lume” (1993), avea nu mai puțin de trei texte surprinzătoare ale universitarilor literați Mircea Zăciu, Ion Pop și criticul literar Al. Cistelean, care cu greu ieșeau din bârlagol lor boieresc, cel puțin primii doi, spre a recomanda pe cineva, cu atât mai puțin, pe un tânăr la debutul său editorial. Adrian Suciu a convins cu poezia sa de până acum, ceea ce mă îndreptățește a-i atribui și lui Sandu Frunză, altminteri filosof/scriitor cunoscut, același destin de succes în spațiul poetic pe care-l încearcă acum cu acest volum de debut în poezie. Sandu Frunză este doctor în filosofie și universitar clujean al U.B.B., la Atelierul de Comunicare și Dezvoltare Personală, Centrul de practici filosofice, consultanță filosofică și consiliere, Laboratorul de Iubire și fericire, Asociația Consilierilor Români. Este cunoscut în mediul academic și cultural al Clujului,

purtându-și sfiala, izvorâtă din educație și bun simț, însoțită de o caldă și continuă parcă reverență la preajmă. Am primit volumul său, cum altfel, decât în zilele înflorii leslei, în care s-a născut cel ce-a adus Iubirea pe pământ, dar am lăsat aceste sfioase mângăieri să se răsfete în inima mea, iar eu m-am însoțit cu poezia lui Sandu Frunză. O poezie împlinită, care izvorăște din inima unui om împărtășit cu Iubire, care și-a aflat calea, mângăiat de cărți rare și de prieteni așșidera. Mă gândesc acum la Aurel Codoban, cel ce-a însoțit, cu verva-i cunoscută, într-un timp răbduriu și prielnic mângăierii și al prieteniei/comuniunii socratice, preumblările/căutările noastre inițiatice.

Cum poate scrie despre Iubire un om care s-a născut, a prins a înfrunzi (?) și, iată, a rodi lângă Aurel Codoban, filosoful Iubirii? Sunt surprins plăcut, cu toate că eu nu sunt un mare admirator al acestui fel de poezie, decât dacă ea se mlădiază doar la însoțirea cu Emil Brumaru ori cu Mircea Dinescu, dacă e să dau doar două exemple la întâmplare. Cu toate acestea, cartea mi-a plăcut, m-a impresionat, mi-a amintit de Nichita, cu a sa mansardă și ploii de primăvară. La Sandu Frunză lipsește atmosfera de lacustră, precum și Lorelei, zeita ademenirii și a Morții. Poezii trebuie să se întâlnească în poezie, chiar dacă ei, adesea, nu se întâlnesc în Viața lăunnică. De-o expresivitate aparte, cu sonorități viril-melancolice de saxofon, poezia de Iubire a lui Sandu Frunză este credibilă, trăirile sunt adevărate și sondează, la lectură, trăirile lectorului, ceea ce este aproape esențial în izbândă creației literare a unui autor, mai cu seamă a celui de poezie. În întreg volumul, este aceeași sfială a privirii, precum o are autorul în comportamentul său diurn. Tandrețea, eleganța, dorința, curiozitatea, adâncimea/profunzimea, un soi blând de nebulie, toate compun portretul iubitului ideal, al celui mai frumos bărbat care aduce ploaia. Căci în poezia sa „plouă ca în poemele de dragoste”, iar ploaia, știm bine, cel mai adesea rodește. În acest peisaj celestial al apelor, mărturisirea autorului prinde a avea accente eminesciene, căci dramatice: „mă simt ca poetul al cărui dor/ nu putea fi stins de toate apele mării”. În poezia sa Iubirea nu este un fapt definitiv. Ca și în credință, Iubirea este părelnică, iar poetul își exprimă îndoiala, dar și disponibilitatea atingerii ei, spre a putea striga, de la nivelul umărului stâng și dureros: „Aș vrea să am puterea/ să te duc acolo unde izvorăște iubirea”, doar că această invitație pare a fi mai

mult pentru iubită, spre lămurirea ei, a cunoașterii ei, ci nu atât pentru strigătul lui: izvorăște, deci există! Însă locul de unde ar putea izvorî Iubirea este și locul prielnic, unde se dezmiardă, în marea ei singurătate, Moartea. Iar, în acest context, poetul pare a fi claustrat în propria-i vulnerabilitate: „Dar cu pustiul din jur devin tot mai vulnerabil/ Și nu mai regăsesc calea/ Și stau cu umbra ta/ în mintea mea.../ (căci) în pieptul meu nu bate decât/ inima ta”. O poezie de un dramatism luminos, cu accente de litanie și cu inserții de pasteluri ale melancoliei este poezia lui Sandu Frunză! La finalul lecturii, o zgârietură amară pare a sângera blând pe trupul dezorientat și neliniștit al lectorului, semn emblematic al solidarității cu autorul, dar și cu poezia lui.

Un filosof nu se desparte de sine, nici în poezie, de aceea volumul este frumos ca o idee.

Sandu FRUNZĂ

Iubirea, umbră în mintea celuiilalt

Am parcurs cu oarecare emoție volumul cu poezii de iubire, intitulat sugestiv și cam lung, „Iubirea ca un vis infinit dăruit unei clipe”, apărut la Editura EIKON, din București, spre sfârșitul lui 2023.

Imediat după apariție, volumul circula pe internet, iar laudele celor ce-l citeau sunt din abundență. Pe manșeta I, citim un creion de Aurel Codoban, prietenul nostru și cel ce adăpostește cel mai bine iubirea, ea cunoscându-l pe Sandu Frunză încă din vremea studenției sale, atunci când admirația intelectuală a Profesorului pentru el era atât de pură, de adevărată, de entuziastă. Pe manșeta a II-a, găsim un extras din prefața intitulată „Pasiunea secretă a lui Sandu Frunză”, iar pe cea a III-a, o poezie de mare disponibilitate fecund-depresivă, aflând abia acum că Sandu Frunză face parte și el din anturajul ușor ascetic al acestuia. Pe coperta IV, găsim un text, semnat de Oana Boc, poetă răsărită din mediul universitar al literelor, cu o poezie spectaculoasă, dar ușor bizară, din zona eroticului. Cu oarecare emoție spuneam, de teamă să nu fiu dezamăgit, având experiențe multe și diferite în acest sens, de filosofi-poet care voiau a excela în poezie folosindu-se tot de spectacularul zonei filosofice. Pe fondul acestei aglomerări de personalități din mediul cultural și universitar, mi-a venit în minte să recomand pe Sandu Frunză, mi-a amintit de poetul Adrian Suci, cel care, pe coperta a IV-a a volumului său de debut, „E toamnă printre femei și în lume” (1993), avea nu mai puțin de trei texte surprinzătoare ale universitarilor literari Mircea Zăciu, Ion Pop și al criticalui literar Al. Cistelean, care cu greu ieșeau din bărbolul lor boieresc, cel puțin primii doi, spre a recomanda pe cineva, cu atât mai puțin pe un tânăr la debutul său editorial. Adrian Suci a convins cu poezia sa de până acum, ceea ce mă îndreptățește a-i atribui și Le arn More

academic și cultural al Clujului, purtându-și șfiala, izvorâtă din educație și bun simț, însoțită de o caldă și continuă pară reverență la preajmă. Am primit volumul său, cum altfel, decât în zilele înflorii Ieslei, în care S-a născut Cel ce-a adus iubirea pe pământ, dar am lăsat aceste shoase mângâieri să se răsfete în inima mea, iar eu m-am însoțit cu poezia lui Sandu Frunză. O poezie implinită, care izvorăște din inima unui om împărtășit cu iubire, care și-a aflat calea, mângâiat de cărți rare și de prieteni asiderea. Mă gândesc acum la Aurel Codoban, cel ce-a însoțit, cu verva-i cunoscută, într-un timp răbdurii și prielnic mângâierii și al prieteniei/comuniunii socratice, preumblările/căutările noastre inițiatice.

Cum poate scrie despre iubire un om care s-a înălțat, a prins a înfrunzi (?) și, iată, a rodi lângă Aurel Codoban, filosoful iubirii? Sunt surprins plăcut, cu toate că eu nu sunt un mare admirator al acestui fel de poezie, decât dacă ea se mlaștră doar la însoțirea cu Emil Brumaru ori cu Mircea Dinescu, dacă e să dau doar două exemple la întâmplare. Cu toate acestea, cartea mi-a plăcut, mi-a impresionat, mi-a amintit de Nichita, cu a sa mansardă și ploii de primăvară. La Sandu Frunză lipsește atmosfera de lacustră, precum și Lorelei, zeita ademenirii și a Morții. Poetii trebuie să se întâlnească în poezie, chiar dacă ei, adesea, nu se întâlnesc în Viața lăunnică. De-o expresivitate aparte, cu sonorități viril-melancolice de saxofon, poezia de iubire a lui Sandu Frunză este credibilă, trăirile sunt adevărate și sondează, la lectură, trăirile lectorului, ceea ce este aproape esențial în izbândă creației literare a unui autor, mai cu seamă a celui de poezie. În întreg volumul este aceeași șfială a privirii, precum o are autorul în comportamentul său diurn. Tandrețea, eleganța, dorința, curiozitatea, adâncimea/profunzimea, un soi blând de nebunie, toate compun portretul inuitului ideal, al celui mai frumos bărbat care aduce ploaia. Căci în poezia sa „ploaia ca în poemele de dragoste”, iar ploaia, știm bine, cel mai adesea rodește. În acest peisaj celest al apelor, mărturisirea autorului prinde a avea accente eminesciene, deci dramatice: „mă simt ca poetul al

cărui dor/ nu putea fi stins de toate apele mării”. În poezia sa Iubirea nu este un fapt definitiv. Ca în credință, iubirea este părelnică, iar poetul își exprimă îndoiala, dar și disponibilitatea atingerii ei, spre a putea striga, de la nivelul umărului stâng și dureros: „Aș vrea să am puterea/ să te duc acolo unde izvorăște iubirea”, doar că această invitație pare a fi mai mult pentru iubită, spre lămurirea ei, a cunoașterii ei, iar nu atât pentru strigătul lui: izvorăște, deci există! Însă locul de unde ar putea izvorî iubirea este și locul prielnic, unde se dezmiardă, în marea ei singurătate, Moartea. Iar, în acest context, poetul pare a fi claustrat în propria-i vulnerabilitate: „Dar cu pastil din jur devin tot mai vulnerabil/ Și nu mai regăsesc calea/ Și stau cu umbra ta/ în mintea mea/.../ (căci) în pieptul meu nu bate decât/ inima ta”. O poezie de un dramatism luminos, cu accente de litanie și cu inserții de pasteluri ale melancoliei este poezia lui Sandu Frunză! La finalul lecturii, o zgârietură amară pare a săngera blând pe trupul deorientat și neliniștit al lectorului, semn emblematic al solidarității cu autorul, dar și cu poezia lui. Un filosof nu se desparte de sine nici în poezie, de aceea volumul este frumos ca o idee.

Dumitru CERNA